

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТУ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЛОГІСТИКИ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ

Методичні рекомендації з самостійної роботи студентів з опанування навчального матеріалу

з дисципліни «Бізнес-етика та корпоративна соціальна відповідальність»

Освітньо-професійна програма: Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 073 Менеджмент

Укладач(і): к.е.н., доцент Гращенко І.С.
(науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б. викладача)
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри _____
(повна назва кафедри)

Протокол № ____ від «__» ____ 20__ р.
Завідувач кафедри _____ Кириленко О.М.

Київ - 2022

ВСТУП

Місце, мета, завдання навчальної дисципліни. Метою вивчення навчальної дисципліни «Бізнес-етика та корпоративна соціальна відповідальність» є формування у здобувача вищої освіти знань теорії та практики соціальної відповідальності з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики бізнесу й прав людини в умовах інтеграції концепції стійкого розвитку і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки. Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів системи знань з теорії та методології корпоративної соціальної відповідальності з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики бізнесу й прав людини та набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є опанування здобувачами вищої освіти знань щодо управління та впровадження принципів соціальної відповідальності в життя суспільства, а саме:

- вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства;
- визначення можливостей використання зарубіжного досвіду та аналіз можливостей використання елементів зарубіжних моделей соціальної відповідальності в національній економіці;
- формування розуміння значення соціальної відповідальності держави, бізнесу, суспільства та людини;
- аналіз ролі держави в забезпеченні практики ефективної системи соціальної відповідальності;
- формування системного мислення менеджерів різних рівнів на основі новітніх підходів до управління;
- формування у студентів базових знань в області теорії і практики соціальної відповідальності;
- використання можливостей соціальної відповідальності для забезпечення сталого розвитку держави та стабільного розвитку підприємств;
- набуття навичок формування нефінансової звітності з корпоративної соціальної відповідальності.

Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких **результатів навчання:**

- інтегрувати соціальну відповідальність в повсякденну діяльність компанії;
- розробляти соціальні проекти та програми;
- будувати моделі корпоративної соціальної відповідальності на різних рівнях компанії (принципи, процеси, результати);
- формувати діалог та розвивати комунікації із зацікавленими особами;
- розробляти пакет документів із визначення й нормативного закріплення базових пріоритетів у сфері корпоративної соціальної відповідальності компанії;
- створювати структури управління, що відповідають вимогам корпоративної соціальної відповідальності;
- оцінювати ефективність соціальних інвестицій та їх результативність;
- обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу;
- здійснювати публічні ділові комунікації задля вирішення комунікативних завдань;

– дотримуватися норм професійної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

знати:

- сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності;
- особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;
- місце соціальної відповідальності в діяльності підприємства;
- нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;
- моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури;
- критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності;
- особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях;
- сутність соціальних інвестицій як форми вияву корпоративної відповідальності роботодавців;
- сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики стосовно співпрацівників підприємства;
- екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;
- сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності.

уміти:

- формувати механізм управління соціальною відповідальністю;
- ефективно спілкуватися з науковою спільнотою та громадськістю з актуальних питань соціальної відповідальності та її розвитку;
- формувати ефективну взаємодію роботодавців зі співробітниками на засадах соціальної відповідальності;
- демонструвати поглиблені знання у питаннях соціальної відповідальності;
- формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;
- визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності;
- відповідально ставитися до виконуваної роботи в напрямку розвитку соціальної відповідальності та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики;
- посилювати соціальну відповідальність суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство;
- здійснювати моніторинг соціальної відповідальності;
- оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності;
- розвивати корпоративну соціальну відповідальність як чинник підвищення конкурентоспроможності;
- адаптуватись до нових умов, самостійно приймати рішення та ініціювати оригінальні дослідницько-інноваційні комплексні проекти розвитку соціальної відповідальності, орієнтовані на поглиблення інтеграційних зв'язків науки, бізнес-сектору та промисловості.

Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути такі **компетентності**:

- знання основних тенденцій та особливостей розвитку соціальної відповідальності;
- знання нормативно-правових засад розвитку соціальної відповідальності, моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури;
- здатність застосовувати критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності;
- здатність формувати механізм управління корпоративною соціальною відповідальністю;
- володіння збором й оцінкою інформації з корпоративної соціальної відповідальності для прийняття рішень і формування пропозицій до програм розвитку організації;
- вміння ідентифікувати та аналізувати очікування зацікавлених сторін організації з позицій концепції корпоративної соціальної відповідальності;

- здатність застосовувати методи та методика аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику або асиметричності інформації;
- здатність здійснювати оцінку ефективності корпоративної соціальної відповідальності.

Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Бізнес-етика та корпоративна соціальна відповідальність» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Операційний менеджмент», «Управління економічною діяльністю підприємств», «Мікроекономічний аналіз та управління» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Інвестиційно-інноваційний менеджмент», «Управління операціями з експорту-імпорту», «Офісний менеджмент» та інших.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль № 1. «Основи соціальної відповідальності»

Тема 1. Історичні та сучасні умови формування економічної природи корпоративної соціальної відповідальності.

Наукові підходи до визначення сутності соціальної відповідальності. Еволюційно-інституціональні теорії формування економічної природи корпоративної соціальної відповідальності. Сутність корпоративної соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність у системі сталого розвитку. Види соціальної відповідальності. Підстави соціальної відповідальності. Принципи соціальної відповідальності. Піраміда корпоративної соціальної відповідальності. Моделі корпоративної соціальної відповідальності.

Питання для контролю:

1. У чому проявляється спільність та відмінність понять реальна та потенційна відповідальність?
2. У чому проявляється подвійний характер відповідальності згідно вчення Платона?
3. Дайте визначення соціальній відповідальності.
4. Які ознаки розкривають сутність соціальної відповідальності?
5. Яким чином пов'язані між собою соціальна відповідальність та соціальна безпека?
6. Чому соціальну відповідальність пов'язують із системою сталого розвитку?
7. Дайте характеристику видам соціальної відповідальності.
8. Проаналізуйте спільні та відмінні ознаки правової та соціальної відповідальності. Зробіть висновки.
9. Поясніть сутність принципів соціальної відповідальності.

Література: [1, 2, 4, 5].

Тема 2. Особливості формування вітчизняної моделі корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Теоретичні підходи та поняття корпоративної соціальної відповідальності бізнесу. Суб'єкти корпоративної соціальної відповідальності. Рефлексивний, практичний та партисипативний атрибути корпоративної соціальної відповідальності. Напрями корпоративної соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Класифікація основних підходів щодо корпоративної соціальної відповідальності бізнесу. Етапи розвитку корпоративно-соціальної відповідальності бізнесу. Добровільні соціально відповідальні зобов'язання бізнесу. Сутність і складові корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Питання для контролю:

1. Проаналізуйте етапи становлення та розвитку корпоративної соціальної відповідальності.
2. Розкрийте сутність категорії «корпоративне соціальне реагування» (corporate social responsiveness).
3. Чому М. Фрідмен заперечував концепцію корпоративної соціальної відповідальності?
4. У чому полягає цінність моделі Керолла?

5. Які види відповідальності належать до внутрішньої та зовнішньої групи? Чи існує між ними зв'язок?
6. Перелічіть етапи впровадження системи КСВ у практику українських підприємств. Дайте їм характеристику.
7. Дайте характеристику моделям соціальної відповідальності. Проведіть їх порівняльний аналіз.
8. Згідно з якою моделлю, на Вашу думку, розвивається КСВ у Україні? Поясніть свою відповідь
9. Яким чином проявляється сутність корпоративної соціальної відповідальності у контексті відносин роботодавців та працівників? 2. Сформулюйте та поясніть критерії, що дозволяють визначити підприємство (організацію) як соціально відповідальне.
10. Виділіть рівні соціальної відповідальності бізнесу та дайте їм характеристику.
11. У чому проявляються основні напрямки реалізації корпоративної соціальної політики?
12. Дайте характеристику основним міжнародним документам, що регулюють соціальну відповідальність бізнесу у розрізі профільних організацій.
13. Розкрийте основні ідеї концепції гідної праці. Яким чином вони переплітаються з чинним законодавством України?
14. Порівняйте сутність понять корпоративна соціальна відповідальність та корпоративне громадянство. Що спільного та що відмінного у цих поняттях? Яким чином вони співвідносяться між собою?
15. Охарактеризуйте основні проблеми, з якими стикається впровадження концепцій корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного громадянства в Україні.

Література: [1, 2, 3].

Тема 3. Корпоративна соціальна відповідальність як напрям діяльності бізнесу.

Складові внутрішньої та зовнішньої корпоративної соціальної відповідальності. Фінансування корпоративної соціальної відповідальності. Внутрішнє і зовнішнє соціальне середовище бізнесу. Соціальне партнерство. Принципи співпраці з партнерами. Забезпечення достойної праці у системі корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ). Групи механізмів реалізації соціального партнерства. Корпоративне громадянство. Практика трудових відносин крізь призму концепцій КСВ та корпоративного громадянства в Україні.

Контрольні питання

1. Яким чином проявляється сутність корпоративної соціальної відповідальності у контексті відносин роботодавців та працівників?
2. Сформулюйте та поясніть критерії, що дозволяють визначити підприємство (організацію) як соціально відповідальне.
3. Виділіть рівні соціальної відповідальності бізнесу та дайте їм характеристику.
4. У чому проявляються основні напрямки реалізації корпоративної соціальної політики?
5. Дайте характеристику основним міжнародним документам, що регулюють соціальну відповідальність бізнесу у розрізі профільних організацій.
6. Розкрийте основні ідеї концепції гідної праці.
7. Яким чином концепції гідної праці переплітаються з чинним законодавством України?
8. Порівняйте сутність понять корпоративна соціальна відповідальність та корпоративне громадянство. Що спільного та що відмінного у цих поняттях? Яким чином вони співвідносяться між собою?
9. Охарактеризуйте основні проблеми, з якими стикається впровадження концепцій корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного громадянства в Україні.

10. Корпоративна соціальна відповідальність у внутрішньому середовищі.
11. Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ).
12. Забезпечення достойної праці у системі КСВ.
13. Корпоративне громадянство.
14. Практика трудових відносин крізь призму концепцій корпоративної соціальної відповідальності та корпоративного громадянства в Україні.
15. Назвіть основні напрямки державної політики в напрямку сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
16. Назвіть основні шляхи активізації діяльності підприємств в напрямку розвитку соціальної відповідальності.

Література: [1-5].

Тема 4. Аналіз зарубіжної та вітчизняної практики застосування корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Сутність концепції корпоративна соціальна відповідальність. Основні бізнес-моделі соціальної відповідальності. Англосаксонська бізнес-модель. Континентальна бізнес-модель. Порівняльний аналіз корпоративної соціальної відповідальності бізнесу. Оцінювання соціальної відповідальності на макрорівні. Організація діяльності з соціальної відповідальності підприємства. Якісні та кількісні індекси корпоративної соціальної відповідальності.

Тема 5. Аналіз стану державного регулювання корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Зовнішні та внутрішні чинники розвитку соціальної відповідальності в Україні. Звітність корпоративної соціальної відповідальності. Критерії ефективності корпоративної соціальної відповідальності. Активізація діяльності підприємств щодо розвитку соціально відповідального бізнесу. Державне регулювання корпоративної соціальної відповідальності бізнесу. Стандарти звітності зі сталого розвитку GRI.

Контрольні питання

1. Які складові належать до зовнішньої соціальної відповідальності бізнесу? Дайте характеристику кожній з них.
2. Розкрийте сутність теорії розподілу СВБ за рівнями запропоновану В.І. Спіранським. Яким чином рівні піраміди характеризують прояви зовнішньої соціальної відповідальності?
3. Яким чином проявляється відповідальність бізнесових структур щодо людини як потенційного або реального працівника?
4. Яким чином проявляється відповідальність перед людиною як споживачем?
5. Дайте характеристику способам реалізації потреб певних соціальних груп підприємством.
6. Назвіть новітні інструменти стратегічної корпоративної філантропії та дайте їм характеристику.
7. Розкрийте концепцію відповідального маркетингу.
8. У чому полягає різниця між відповідальним та соціально відповідальним маркетингом?
9. У чому полягає відповідальне управління ланцюгом постачання?

Література: [1, 2, 4, 5].

Модуль № 2. «Діагностика соціальної відповідальності та корпоративної культури бізнесу».

Тема 1. Діагностика впливу корпоративної соціальної відповідальності на розвиток

бізнесу.

Соціально відповідальні інвестиції. Джерела формування доданої цінності. Оцінювання ступеня впливу корпоративної соціальної відповідальності на рівень розвитку бізнесу. Взаємозв'язок обсягу інвестицій, що спрямовуються компанією на навчання та професійний розвиток своїх співробітників, і капіталізацією компаній. Взаємозв'язок між обсягом інвестицій у природоохоронну діяльність компаній та ринковою вартістю акцій. Взаємозв'язок між інвестиціями компаній, спрямованими на благодійність і соціальні проекти, і ринковою вартістю акцій цих компаній.

Контрольні питання

1. Якими критеріям повинен відповідати екологічно та соціально відповідальний бізнес?
2. Яким чином інтерпретується екологічна відповідальність представниками різних економічних шкіл?
3. Розкрийте суть екологічної відповідальності через її функції.
4. Яким чином відбувається еволюція концепцій екологічної відповідальності?
5. Дайте характеристику основним елементам екологічної відповідальності бізнесу.
6. Проаналізуйте досвід реалізації принципів екологічної відповідальності.
7. Окресліть шляхи посилення екологічної відповідальності та дайте їм оцінку.
8. Які існують проблеми безпеки та здоров'я працівників на українських підприємствах?
9. Які ви бачите наслідки від впровадження ресурсозберігаючих технологій та екологізація бізнесу в Україні?
10. Яка роль екологічного менеджменту в сталому розвитку суспільства?
11. Яка необхідність соціальної спрямованості та соціальної активності підприємств?

Література: [1, 2, 3].

1. Тема 2. Підходи до визначення рівня та активізації корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Фактори ефективності функціонування інструментів КСВ в управлінні організацією. Репутаційний індекс та контент-аналіз. Рівні та показники соціальної відповідальності бізнесу. Аналіз визначення рівня розвитку корпоративної соціальної відповідальності на основі дослідження нефінансової звітності у сфері сталого розвитку. Чинники, що перешкоджають поширенню соціальної відповідальності бізнесу.

Література: [1, 2, 5].

Тема 3. Державна програма підтримки корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Інститути та інфраструктура корпоративної соціальної відповідальності. Концепція національної стратегії соціальної відповідальності. Національна стратегія сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні. Закони України з ефективного співробітництва громадських об'єднань та органів влади. Механізм ефективної взаємодії держави та бізнесу. Формування й проблеми реалізації державної економічної політики. Корупція як елемент реальної дійсності.

Контрольні питання

1. У чому полягає сутність соціальної відповідальності людини? Яким чином вона проявляється?
2. Розкрийте форми прояву соціальної відповідальності людини
3. З яких структурних елементів складається соціальна відповідальність як соціальний механізм контролю?
4. Яким чином соціальна відповідальність держави пов'язана з її функціями?
5. Чи впливає якість державного управління на її соціальну відповідальність?

Поясніть свою відповідь на прикладах

6. Назвіть основні складові соціальної відповідальності державної служби та розкрийте їх сутність
7. Яким чином відбувається формування соціальної відповідальності державної служби?
8. Надайте власну інтерпретацію поняттю «соціальна держава».
9. Яке місце соціального захисту у системі соціальної відповідальності держави?
10. У чому проявляється соціальна роль держави?

Література: [1, 3, 5].

Тема 4. Система моніторингу корпоративної соціальної відповідальності за ключовими показниками ефективності бізнесу з використанням міжнародних стандартів нефінансової звітності.

Елементи організаційного профілю для оцінювання та моніторингу системи корпоративної соціальної відповідальності бізнесу. Критерії оцінювання накопиченого організаційного досвіду в галузі корпоративної соціальної відповідальності та соціальних вкладень. Основні критерії оцінювання поточного стану системи соціальної відповідальності. Критерії оцінювання перспектив розвитку системи соціальної відповідальності.

Контрольні питання

1. Нефінансова звітність як інструмент розвитку соціальної відповідальності підприємства.
2. Стандарти підготовки нефінансового звіту.
3. Процес підготовки звіту.
4. Нефінансова звітність у світі.
5. Нефінансова звітність в Україні.
6. Надайте визначення поняття «нефінансова звітність». Поясніть важливість нефінансової звітності в розвитку соціальної відповідальності бізнесу.
7. Надайте порівняльну характеристику стандартів нефінансової звітності.
8. Назвіть основні етапи роботи над нефінансовим звітом.

Література: [1, 2, 3].

Глосарій

Агресивна технологія впровадження інвестиційних проєктів – технологія, яка характеризується максимальною активністю при впровадженні соціального інвестиційного проєкту, позиціонування соціального проєкту як пріоритетного та нав'язування його результатів суспільству.

Адаптаційна організаційна модель управління корпоративною соціальною відповідальністю – модель, яка базується на впровадженні несистематичних, разових соціально відповідальних дій, можливо під тиском навколишнього середовища, вирішення соціальних проблем на основі реакції.

Венчурна філантропія – механізм фінансування, який зорієнтований переважно на збільшення капіталу, при цьому дуже важливою є взаємодія з грантоотримувачами для просування і створення інновацій.

Глобальний договір ООН – добровільна ініціатива, яка об'єднує приватні компанії, агенції ООН, бізнес-асоціації, неурядові організації та профспілки у єдиний форум задля сталого розвитку через відповідальне та інноваційне корпоративне лідерство.

Глокальна соціальна відповідальність – дотримання принципів політичної демократії, добросовісне використання технологій, урахування екологічних, соціально-культурних аспектів на локальному і глобальному рівнях ведення бізнесу

Гранти – цільові кошти, що надаються на безоплатній основі некомерційним організаціям або фізичним особам на реалізацію соціальних проєктів, благодійних програм, проведення досліджень, навчання, на інші суспільно корисні цілі з подальшим звітом про їхнє використання і результати зміни ситуації. Як правило, гранти надаються на конкурсній основі та на умовах, які визначає грантодавець.

Грантодавці – міжнародні організації, державні установи, комерційні структури, громадські некомерційні організації (релігійні, наукові тощо), приватні благодійні фонди або приватні особи, що надають громадянам та організаціям на некомерційній безповоротній основі необхідні додаткові ресурси різного виду на цілі, які спрямовані загалом на благо усього суспільства.

Екологічна соціальна відповідальність – дії, які приносять користь навколишньому середовищу (або зменшують негативний вплив бізнесу на навколишнє середовище), і виходять за рамки того, що компанії зобов'язані робити за законом.

Економічна ефективність соціальних інвестицій – ефективність, яка ґрунтується на мінімізації витрат на їхню розробку та реалізацію: абсолютні (різниця між сумою капіталовкладень і грошовою оцінкою його результатів), відносні (відношення грошової оцінки результатів і сукупних витрат), тимчасові (період повернення інвестицій).

Експериментальна технологія впровадження інвестиційних проєктів – технологія, яка передбачає створення окремих тестових об'єктів з режимом найбільшого сприяння для реалізації соціального інвестиційного проєкту та поширення експериментальних зон, втягнення в проєкт соціального інвестування все більшого числа об'єктів.

Етичний кодекс – зведення моральних принципів, моральних норм і правил поведінки колективу підприємства, що визначає оцінку їхніх дій з погляду взаємовідносин з іншими суб'єктами бізнесу, відносин у колективі і в суспільстві на основі дотримання моральних норм і принципів, які розділяються ними.

Етичні експертизи – діяльність, спрямована на перевірку, аналіз і оцінку змісту, мети діяльності та очікуваних результатів на основі пошуку чесних, відповідальних, гуманних, справедливих рішень питань, важливих з погляду моралі і таких, що пов'язані з морально-психологічними ускладненнями. Захисна організаційна модель управління корпоративною соціальною відповідальністю – модель, яка базується на дотриманні чинного законодавства та прийняття на себе відповідальності за деякі помилки в бізнесі.

Звіт за стандартом AA1000 (Account Ability) – звіт, розроблений Інститутом соціальної та етичної звітності та заснований на діалозі із стейкхолдерами, врахування їхньої думки під час аналізу діяльності компанії.

Звіт зі сталого розвитку – звіт, який готується за вимогами системи Глобальної ініціативи зі звітності (Global Reporting initiative – GRI), тобто за стандартизованою системою звітування щодо економічної, природоохоронної та соціальної діяльності, має чіткі індикатори, які компанія повинна вказати у своєму звіті за п'ятьма складовими: бачення та стратегія; профіль організації; управління; індекс GRI; показники діяльності.

Звіт про КСВ-діяльність (соціальний звіт, звіт про соціальні та/або екологічні проекти компанії) – нефінансовий звіт, який створюється за власною структурою компанії, за показниками, які самостійно визначаються компанією, оскільки відсутні жодні вимоги; перелік соціальних проектів компанії, який не проходить аудит. Звіт про прогрес реалізації принципів

Глобального договору (СОР – Communication on Progress) – звіт з прогресу щодо виконання принципів Глобального Договору ООН, який щорічно обов'язково готують тільки ті компанії, що є підписантами (членами) Глобального Договору ООН.

Імпакт-інвестування – механізм фінансування, який передбачає отримання прибутку та очікує позитивних соціальних змін, зокрема, на підтримку сталого розвитку сільського господарства, забезпечення доступності медичних послуг, доступності житла, розробку екологічно чистих технологій.

Карти етики – набір етичних правил і рекомендацій, що конкретизують етичний кодекс корпорації для кожного співробітника компанії. Корпоративна благодійність – діяльність, спрямована на розв'язання соціальних проблем суспільства та задоволення базових потреб окремих людей.

Корпоративна соціальна відповідальність – відповідальність компанії за вплив її рішень та дій на суспільство, навколишнє середовище шляхом прозорості та етичної поведінки, яка сприяє сталому розвитку, враховує очікування заінтересованих сторін, відповідає чинному законодавству та міжнародним нормам поведінки, інтегрована у діяльність організації і практикується у її відносинах з іншими.

Корпоративне волонтерство – політика компанії, спрямована на залучення працівників компанії до благодійної та волонтерської діяльності. Корпоративне спонсорство – фінансова підтримка, яка надається корпорацією в обмін на громадське визнання чи з іншою метою.

Масова технологія впровадження інвестиційних проектів – технологія, яка передбачає впровадження проектів, які охоплюють декілька сфер діяльності або комплексно окремих елементів соціальної інфраструктури, використовується для досягнення соціального ефекту відразу в окремій соціальній структурі.

Модель «бізнес у громаді» – політика у сфері корпоративної соціальної відповідальності, яка базується на застосуванні м'яких інструментів стимулювання компаній до діяльності у сфері корпоративної соціальної відповідальності.

Модель «сталий розвиток і суспільство» – політика у сфері корпоративної соціальної відповідальності, яка ґрунтується на перспективному баченні компаній як «хороших громадян».

Модель Агора – політика у сфері корпоративної соціальної відповідальності, яка базується на результатах публічних обговорень соціально-економічних проблем з метою пошуку можливості спільного їх вирішення. Партнерська модель – політика у сфері корпоративної соціальної відповідальності, яка ґрунтується на встановленні тісної взаємодії між державою й бізнесом.

Просоціально активна організаційна модель управління корпоративною соціальною відповідальністю – модель, яка базується на добровільній ініціативі у вирішенні соціальних питань, дослідженні реального соціального замовлення, стратегічній орієнтації, соціальному партнерстві.

Ринкова технологія впровадження інвестиційних проектів – технологія, яка впроваджує програми, які передбачають ринкове саморегулювання процесу соціального інвестування та отримання віддачі від них.

Соціальна або нефінансова звітність – система накопичення та узагальнення взаємопов'язаних якісних та кількісних показників соціально активної діяльності, що відображає використання підприємством соціальних програм, проведення соціальних заходів, участь компанії у житті суспільства для прийняття управлінських рішень, задоволення інформаційних потреб зацікавлених сторін і створення позитивного іміджу фірми для отримання додаткових конкурентних переваг.

Соціальна відповідальність – соціальне явище, добровільне та свідоме виконання, використання і дотримання суб'єктами суспільних відносин, приписів, соціальних норм, а у випадку їхнього порушення – застосування до порушника заходів впливу, передбачених цими нормами.

Соціальна політика підприємства – це комплекс заходів щодо забезпечення соціальних потреб споживачів продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства у довгостроковій перспективі. Соціальна програма – сукупність конкретних проєктів, що в загальному є націлені на досягнення стратегічних цілей та вирішення певної соціальної проблеми.

Соціальне інвестування – окремий економічний процес, що знаходиться під впливом певного кола факторів та втілюється на основі впровадження певних технологій та принципів реалізації, основною метою соціального інвестування є отримання максимального соціального та економічного ефекту від впровадження інвестиційних проєктів.

Соціальний ефект соціального інвестування – ефект, який визначається економічними, статистичними та соціологічними показниками: зміною співвідношення бюджетів домогосподарств від споживання до заощадження, зростанням кількості дітей у сім'ях, підвищенням освітнього рівня населення, задоволеністю соціальним статусом або фінансовим становищем, а його основний показник – підвищення якості життя людей в результаті соціальної інвестиційної діяльності.

Соціальний маркетинг – діяльність суспільних організацій, спрямована на задоволення конкретної соціальної потреби шляхом ознайомлення людей з необхідним продуктом, послугою чи програмою.

Соціальні інвестиції – це вкладення матеріальних, нематеріальних та фінансових активів у об'єкти соціальної сфери, що компенсуються зростанням потоку доходів у майбутньому та отриманим позитивним соціальним ефектом і, в остаточному результаті, забезпечують покращення якості життя населення.

Соціальні інновації – нові ідеї, які допомагають в вирішенні існуючих соціальних, культурних завдань з метою отримання користі для людства та планети.

Соціальні комунікації – обмін між людьми або іншими соціальними суб'єктами цілісними знаковими повідомленнями, у яких відображені інформація, знання, ідеї, емоції тощо, зумовлений цілою низкою соціально значущих оцінок, конкретних ситуацій, комунікативних сфер і норм спілкування, прийнятих у цьому суспільстві.

Соціально відповідальне інвестування – процес прийняття інвестиційних рішень, що враховує соціальні та екологічні наслідки інвестицій.

Стандарт сталого розвитку GRI (Global Reporting Initiative) «Глобальна ініціатива зі звітності» – добровільна міжнародна мережа, яка базується на співробітництві компаній, організацій роботодавців, інвесторів, аудиторів, громадських організацій та інших заінтересованих сторін; створена для просування застосування компаніями нефінансової звітності на основі потрійного критерію економічних, екологічних та соціальних показників.

Стейкхолдери – фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес у діяльності підприємства, тобто певною мірою залежать від нього або можуть впливати на його діяльність.

Стратегія соціально відповідального інвестування «відбір і просювання інвестиційного портфеля» (screening) – вибір для інвестиційного портфеля паперів тих компаній, які відповідають заданим соціальним або екологічним критеріям.

Стратегія соціально відповідального інвестування «відстоювання інтересів акціонерів» (shareholder advocacy) – інформування менеджменту компанії про те, як ставляться до її ділової

практики і корпоративної політики акціонери та інші зацікавлені особи: споживачі, робітники підприємства або постачальники.

Стратегія соціально відповідального інвестування «місцеві інвестиційні програми» (community investing) – спрямування коштів, наданих інвесторами в рамках місцевих інвестиційних програм у вигляді фінансування під низький відсоток, людям, які належать до малозабезпечених верств населення, які перебувають у несприятливих економічних умовах і проживають у бідних міських і сільських районах США та в країнах, що розвиваються.

Філантропічна соціальна відповідальність – найвищий рівень соціальної відповідальності, який спрямовує діяльність підприємства на підтримку та розвиток добробуту суспільства шляхом його добровільної участі в реалізації соціальних програм.

«In-kind giving» – форма благодійного пожертвування, яка надається у вигляді товарів і послуг, є дуже поширеною як у міжнародній, так і в українській практиці.

Pro-bono послуги – професійна робота, яка виконується добровільно на безоплатній основі.

Рекомендована література

3.2.1. Бізнес-етика: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» освітньою програмою «Управління персоналом та економіка праці» / М. М. Дученко, О. А. Шевчук; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 5,5 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 56 с.;

3.2.2. Сушик І.В. Етика бізнесу: навч. посіб./ І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин – Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. – 268 с.;

3.2.3. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування./ Т.Б.Гриценко - Центр навчальної літератури (ЦНЛ), 2019. – 344с.;

3.2.4. Ділове спілкування та культура мовлення/ Пантелюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. – К.: ЦУЛ, 2020. – 224 с.;

3.2.5. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування. Навчальний посібник / Т.Б. Гриценко, С.П. Гриценко та інш. – К.: ЦУЛ, 2019. – 344 с.;

3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бізнес і соціальна відповідальність. Повні уроки. – Режим доступу: <http://school.xvatit.com/index.php>;

2. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=8baf7d2c-af65-4af7-af48-e1160084e828&title=VUkrainiSkhvalenoKontseptsiiuRozvitkuSotsialnoVidpovidalnogoBiznesuDo2030-Roku>;

3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.